

TEKNIKKOJEN SEURAS- TA TEKNIIKAN AKATEE- MISTEN LIITTOON

Veijo Kauppinen

Aunesluoma, Juhana: Nykyaikaa rakentamassa. Tekniikan Akateemisten Liitto TEK edeltäjineen 1896–1996. Tekniikan Akateemisten Liitto TEK, Otavan Kirjapaino Oy Keuruu 2004, 407 s.

Tekniikan Akateemisten Liitto TEK:n 100-vuotisjuhliin liittyvä K-E. Michelsenin *Viidet sääty* valmistui vuonna 1999. Nyt julkaistettu Juhana Aunesluoman järjestöhistoria on sarjan toinen kirja. Kolmas suunniteltu teos, yleinen tekniikan historia, odottaa vielä toteutumistaan. Aunesluoma kertoo tukeutuneensa *Viidenteen säätyyn*, mutta esittävänsä myös sen tulkinnoista poikkeavia kantoja.

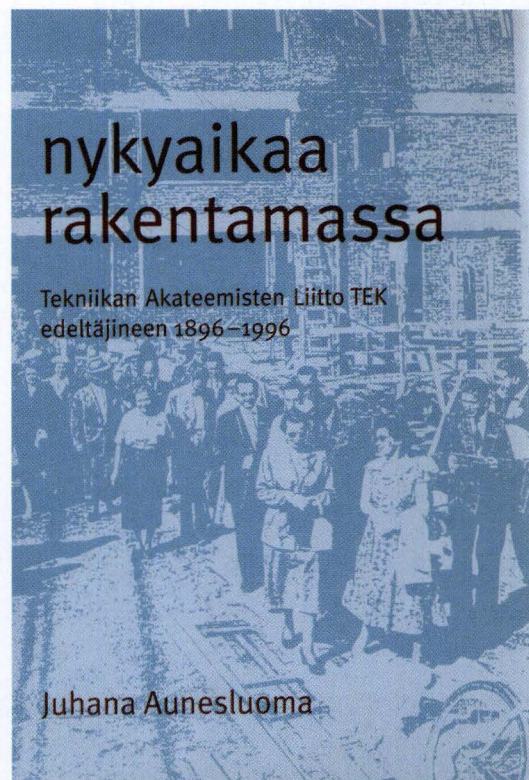
Tekijän mukaan historia on keskustelua eri tulkintojen välillä. Asioita on ajateltava aikansa lähtökohdista. Aunesluoman historia kirjaa tekijänsä tulkinnan kohdejärjestöjen suurista linjoista, käännekohdista, toiminnan kulloisistakin painotuksista ja henkilökuvista. Teokseen sisältyy tavallaan kaksi kirjaa, joista toinen tarkastelee järjestöä ammatillis-aatteellisena yhdistyksenä ja toinen kartoittaa insinöörien asemaa työmarkkinajärjestelmässä sen eri vaiheissa.

Sisällöltään viiteen lukuun jaetun teoksen kolme ensimmäistä lukua tarkastelevat järjestön toimintaa suomalaisen tekniikan ja teollisuuden edistäjänä. Neljäs ja viides luku käsittelevät suomalaisen insinööritöiden markkinoita ja insinöörien edunvalvontaa. Kirjoittaja linjaa, mistä insinöörit ovat työmarkkinatoiminnan tiimoilta jo 1910-luvulta alkaen oikeastaan puhuneet. Insinöörien edunvalvontaa käsitellään seikkaperäisesti,

mikä painotus johtuu mm. siitä, että sitä on tutkittu niukasti.

TEK edeltäjineen on ollut monessa mukana: tekniikan sanastotyössä, insinöörien työnvälityksessä, yritystoiminnassa, kustantajana, täydennyskouluttajana ja työmarkkinatoimijana. Insinöörien huolet näyttävät eri aikoina olleen paljolti samoja: työllisyys, koulutusmäärät ja -sisällöt.

Suomen teknillinen Seura STS – aiempi Suomenkielisten Teknikkojen Seura – ja myöhemmin syntynyt Korkeakouluinsinöörien ja Arkkitehtien Keskusliitto KAL yhdistyivät aikanaan nykyiseksi TEK:si. Aunesluoma pitää niin STS:ää kuin sittemmin KAL:kin yhden asian liikkeenä. STS edusti suomenkielisyttä ja KAL monille johtavissa asemissa toimiville insinööreille – Aunesluoman mukaan traditionalisteille – vierasta maailmaa.

Suomenkielisten Teknikkojen Seuran toiminnan alkuvuosien painoalue oli sanastotyö. Sen taustalla oli Polyteknillisen opiston kielipoliittisesti virittynyt ilmapiiri. Suomenkielisen yhdistyksen perustaminen oli kannanotto Suomen kielen ja suomenkielisen kulttuurin asemaan elämän eri alueilta. Kyky ilmaista teknisiä käsitteitä omalla kielellä teki insinööreistä kielipoliittisen taistelun osapuolia. Teknillisen Aikakauslehden perustaminen vuonna 1911 ja seuran vähittäinen irtautuminen kielipoliittisesta tekniikan yleiseksi keskusteluforumiksi monipuolistivat seuran tehtäviä.

Seuran pioneeriajan tulisielu oli arkkitehti Viljo Penttilä, jota tukivat merkittävät vaikuttajat. Penttilän aloite vuonna 1895 oli: ”Olemme toivoneet saada aikaan jonkinmoisia yhteisiä keskusteluiltoja, jonkinmoista teknillistä seuraa suomenkielisten teknikkojen kesken, seuraa, jossa suomenkielen kehitys olisi pääasia ja joka kokoon-tuisi muutaman kerran vuodessa.”

Suomen itsenäistymisen myötä suomenkieliset insinöörit hyödynsivät muutoksen avaamia mahdollisuuksia. Suomen kieli, kotimainen teollisuus, tekniikka ja sen tekijät nousivat maailmansotien välisenä aikana uudenlaiseen arvoon.

Tulisieluja ja vaikutusvaltaisia tukijoita on ollut ja tarvittu seuran myöhemmissäkin vaiheissa. Kirjan päätös kuuluukin: ”Nykyajan rakentaminen ei pääty koskaan, vaan se jatkuu, huomennakin.” Insinöörien koulutusmääriä on syytä ajatella paitsi Suomen kannalta myös siltä pohjalta, kuinka paljon maailmanlaajuisesti tarvitaan Suomessa koulutettuja insinöörejä.

Työmarkkinajärjestö KAL syntyi vuonna 1972 järjestön sisäisten näkemysten törmäyskurssin tuloksena. Järjestöjen 1990-luvun puolivälin hallinnollinen kriisi saa ansaitun runsaasti huomiota – onhan se toki kiinnostava ja kirjan ajanjaksossa tuore tapahtuma. Pölykin on jo laskeutunut, joten analyttisiä tarkasteluja voi jo tehdä.

Aikanaan vireä julkaisutoiminta ja täydennyskoulutuksen sekä televisiotoiminnan aloittaminen ovat esimerkkejä STS:lle tyypillisestä toimintatavasta, jossa on ylitetty pyrkimykset vain vastata jäsenkunnan välittömiin tarpeisiin. Uudet haasteet ovat niinkään osata hahmottaa jäsenten tarpeita ennen kuin nämä itse niitä edes odottavat. Suomessa katsotaan yhtäaikaan taakse- ja eteenpäin. Kulttuuriamme leimaa Aunesluoman mukaan tietoisuus kansakunnan pitkästä ja monipolvisesta historiasta, mutta samanaikaisesti on tähtytty tulevaisuuteen, omaksuttu uusia tapoja ja oltu valmiita omaksumaan uusia. Insinöörit ovat rakentaneet nykyaikaamme teollisuutta ja tuotantoa kehittämällä, tekniikkaa luoden ja soveltaen. He ovat muokanneet elinympäristöämme ja elämän ehtojamme ehkä enemmän kuin mikään muu ammattikunta.

Kirjoittaja on TKK:n konepajatekniikan professori.

Kirjatilaukset TEK:n vaihde (09) 229 121.

